Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda" 30 Montgomery St
Jersey City, N J 07302
Телефони (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК XC. Ч. 44. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 9-го БЕРЕЗНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 9, 1983 No. 44. VOL. XC.

„Будеш, Батьку, панувати поки живуть люди..."

Заповідають відзначення 40-річчя створення Дивізії

Філядельфія, Па. (О.Лий). — У цьому році на 28-го квітня припадає 40-ва річниця з дня офіційного проголошення 28-го квітня 1943 року, в часі Другої світової війни, створення Української Дивізії „Галичина", яка згодом одержала назву Першої Української Дивізії Української Національної Армії під проводом її головнокомандуючого генерального штабу генерала Павла Шандрука і як така ввійшла в історію українських збройних сил у ланцюгу визвольних змагань за відновлення української державности.

Як інформують з Крайової Управи Братства колишніх вояків 1-ої Української Дивізії УНА в ЗСА, крайові відзначення цієї річниці відбудуться з рамени Крайової Управи Братства в ЗСА в суботу і неділю, 18 і 19-го червня 1983 року, на Союзівці з відповідною святковою та розваговою програмою в часі ювілейного бенкету в суботу, 18-го червня ц.р. Докладніші подробиці про ці святкування будуть подані своєчасно в повідомленнях та оголошеннях Крайової Управи в українській пресі.

Поодинокі станиці Братства будуть відзначувати цю річницю на протязі цілого 1983 року в міру своїх місцевих обставин.

Філядельфійська Станиця Братства відзначить цю річницю враз із відміченням 30-річчя існування й діяльности Станиці Братства у Філядельфії в неділю, 24-го квітня ц.р., Архиєрейською Службою Божою, що її відслужить в наміренні українського народу й війська філядельфійський єпископ-помічник Роберт Москаль о 10-ій год. ранку в українському католицькому соборі Непорочного Зачаття та виголосить відповідну до дня проповідь. Після того буде відслужена Панахида за поляглих та померлих колишніх вояків Української Дивізії.

Після церковних відправ відбудеться спільна ювілейна зустріч, при святковому обіді в залі школи Непорочного Зачаття, зараз же біля церкви, колишніх вояків Дивізії з родинами, приятелями, представниками й членами комбатантських, молодечих, жіночих та громадських організацій, яких управа Станиці запрошує до участи. Окремо Станиця запрошує всі комбатантські і молодечі організації взяти участь з прапорами у церковних відправах.

Молодь вшанує Т. Шевченка

Вашінґтон, Д.К. (Б.Я.). — Під гаслом „Молодь у поклоні Пророкові" громада цього міста відзначить роковини Тараса Шевченка у суботу, 12-го березня ц.р., в год. 1-ій по полудні біля пам'ятника Т. Шевченкові програмою, в яку ввійдуть — промова, деклямації, покладення вінка учнями Школи Українознавства ім. Тараса Шевченка та виступ ансамблю бандуристів „Гомін степів" з Ню Йорку.

Увечорі в авдиторії середньої школи ім. Джана Кеннеді, в 6-ій год. заходами Об'єднання Українців Вашінґтону при співучасті Студентської Громади Мериленського університету та організації молоді Пласт відбудеться концерт, в якому візьме участь ансамбль бандуристів „Гомін степів" під мистецьким керівництвом Юлія Китастого. Організатори концерту сподіваються численної участи української громадськости Вашінґтону й околиць, щоб спільно вшанувати великого Пророка.

В Рочестері вшанують Т. Шевченка

Рочестер, Н.Й. (П.Т.). — В неділю, 13-го березня ц.р. в українській православній автокефальній церкві Покрови Пресвятої Богородиці відбудеться соборна Панахида за упокій душі Тараса Шевченка, в якій візьмуть участь парохи української православної автокефальної соборноправної церкви Св. Миколая та українських католицьких церков св. Йосафата й св. Богоявлення. Молодечі організації візьмуть участь в Панахиді з прапорами.

О 4:00 годині цього ж дня відбудеться Академія в честь Тараса Шевченка в залі школи Іст Ридж при вулиці Ридж Схід.

У мистецькій частині візьмуть участь: місцевий хор „Сурма" під диригентурою інж. Ярослава Матковського і соліст з Дітройту баритон Ярема Цісарук. Молодечі організації і школи українознавства виступлять із своїми точками. Святочну доповідь виголосить о. митрат Федір Коваленко.

Вшанують пам'ять Івана Панчука

Дітройт, Миш. (А. Гумецька). — У неділю, 13-го березня, о 2-ій годині по полудні, українці Дітройту та околиць, а також друзі і родина покійного адвоката Івана Панчука, зберуться в Українському Культурному Центрі у Воррені, щоб вшанувати пам'ять цієї видатної людини.

Св. п. І. Панчук, син бідних селян, які приїхали до Канади з далекої Буковини в кінці минулого сторіччя, добився вищої освіти, високих громадських посад, зробив багато добра для української громади на цьому континенті. Людина слова і діла він брав участь у численних громадських установах не як пасивний член, а як організатор, провідна сила, яка давала зразок іншим. І. Панчука згадують з пошаною і подякою буквально сотки людей. На цю зустріч прийдуть люди не з обов'язку, а з щирим серцем, бажаючи віддати шану цьому вірному синові українського народу. Усіх, хто знав і шанував Покійного, проситься прийти 13-го березня до Українського Культурного Центру. У програмі буде кілька коротких промов та виступ Капелі Бандуристів. Зустріч влаштовує Асоціяція Українських Абсольвентів та Студентів Мишиґенського університету разом з українськими громадськими установами міста Дітройт.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ великою більшістю голосів затвердила законопроєкт, внесений до Конґресу президентом Роналдом Реґеном про призначення 4,9 більйона долярів на створення нових варстатів праці і зрушення з мертвої точки деяких ділянок американської економії. За законопроєктом голосували 324 конґресмени, проти — 95. Велика більшість законодавців в голосуванні за законопроєктом вказує, що Конґрес дуже турбується проблемою 11-ох мільйонів безробітних, які багато скористають з цього закону.

Олександер Кониський

Шевченкові

Вишов місяць — на могилу
З неба подивитись,
Кругом глянув ясним оком
І почав журитись...

Чого місяць, чого ясний
Хмарами укрився?
Чого вітер, чого буйний
Грізно розходився?!..

Місяць бачив, як учора
Могилу копали,
І в могилу домовину
Стиха опускали...

Зачинилось на Вкраїні
Покутнє віконце! —
Заховалось під землею
Українське сонце!..

Умер Кобзар!.. Його пісні
Більше не гриміти...
І став вітер на могилі
Сумно голосити;

То завис, то застогне,
Жалібно заллється,
Наче сокіл об могилу
Крилами заб'ється.

Спи, Тарасе, тихо — тихо,
Поки Бог розбудить;
Твого ж слова в Україні
Повік не забудуть...

Тарас Шевченко
(9 березня 1814 року — 10 березня 1861 року)

ВАШІНҐТОН ВДОВОЛЕНИЙ ВИСЛІДОМ НІМЕЦЬКИХ ВИБОРІВ

Вашінґтон. — Речники адміністрації президента Роналда Реґена висловлюють велику радість і вдоволення з вислідів парляментарних виборів минулої неділі в Західній Німеччині, у яких великої перемоги добилась християнсько-демократична партія під проводом канцлера Гельмута Коля.

Християнські демократи здобули 48,8 відсотка з усіх 496 місць, а Бундестаґу, що дало їх 244 послів, а їх політичні союзники з Вільної демократичної партії осягнули 6,9 відсотка голосів, вибираючи 34 послів. В результаті, коаліція канцлера Коля має тепер 278 голосів, а опозиція має лише 218 місць в парляменті.

Представники Державного департаменту заявили, що ці вибори промостили шлях до впровадження в Західну Німеччину нових американських атомових ракет згідно з рішенням НАТО. Це рішення може бути змінене лише тоді, коли Совєтський Союз погодиться розмонтувати всі свої атомові ракети рівнорядної ваги і нищівної сили, які тепер є націлені на всі важливі центри Західньої Европи.

Хоч всі можливі познаки перед виборами вказували на правдоподібну перемогу канцлера Коля, Уряд ЗСА мав деякі сумніви щодо вислідів виборів, тим більше що провідник соціял-демократів Ганс-Йохен Фоґель загравав на пацифістичних настроях певної частини німецького народу („партія зелених"), як теж „прислухувався" до антиамериканської пропаганди Москви.

Як це водиться від 1969 року, американський президент телефонічно поґратулював канцлерові Колеві за його перемогу. З Білого Дому повідомили, що Президент Реґен сказав Колеві, що він „сподівається працювати спільно, так як наші уряди робили в минулому в справі економіки та проблем безпеки, перед якими стоять оба наші народи".

Державний департамент в окремому повідомленні заявив, що „останні вибори доказали силу і стабільність німецької демократії" і що президент Реґен „співпрацював дуже успішно з канцлером Колем в минулому".

Однак німецькі спеціялісти в Білому Домі і Державному департаменті остерігають, щоб американський Уряд „не сподівався чудес", не зважаючи нате, що новий уряд в Бонні є всеціло за повною співпрацею з Америкою.

Як можна було сподіватися, уряд СССР, який всеціло підтримував опозиційних кандидатів, подав вислiди виборів в Західній Німеччині лиш одним реченням повідомляючи, що Гельмут Коль і його партія виграли вибои.

Москва саркастично відповідає на протести ЗСА

Москва. — Московська газета „Правда" надрукувала інформацію ТАСС про те, що, мовляв, Адміністрація президента Реґена „не має права вмішуватися до внутрішніх справ Сирії, яка має право купувати зброю де вона хоче і розміщувати на своїй території, згідно з її стратегічними вимогами".

„Правда" саркастично критикує також особисто секретаря Департаменту оборони Каспара Вайнберґера, який свого часу заявляв що розміщення в Сирії совєтських ракет типу СА-5 і прибуття до Сирії совєтських військових спеціялістів для обслуговування згаданих ракет, які досі ніколи не вивозились поза кордони СССР, створює дуже загрозливу ситуацію не тільки на Близькому Сході, але в цілому світі. Вайнберґер додав, що З'єднані Стейти Америки дуже пильно слідкуватимуть за розвитком подій в Сирії і накопиченням в тій країні совєтської зброї.

Очевидно, цю заяву секретаря оборони ЗСА „Правда" назвала „жонглюванням слів", які, мовляв, можна цілком сміливо зарахувати до американської пропаґанди, що її веде Вашінґтон проти „соціялістичних країн".

Сирійська пропаґандивна машина також „обрушилась" на перестороги ЗСА, кажучи, що Сирія має право і обов'язок подбати про свою власну оборону проти „американських і ізраїльських аґресорів". Сирійський уряд не тільки відхилив протести ЗСА, вважаючи, як і совєти, „вмішуванням у внутрішні справи Сирії", але і погрожує, що вона є готова відповісти на „всяку аґресію".

Політичні і військові спостерігачі думають, що Сирія стала тепер територією з якої Совєтський Союз плянує вести свої випади проти інших арабських країн, прихильних до політики ЗСА.

У світі

ЯК ПОВІДОМЛЯЮТЬ З НЮ ДЕЛІ, сюди з'їхалися делеґації і голови держав так званих неприєднаних країн на свою чергову конференцію. На цій конференції Куба, яка була головою, передає головування Індії. Прем'єр-міністер Індії Індіра Ґанді і президент Заїль Сінґх зустрічали Фіделя Кастро, голову кубинської делеґації і попереднього голову руху на делійському летовищі.

ОПОЗИЦІЙНИЙ ЛІДЕР Зімбабве Джошуа Нкомо обвинуватив прем'єр-міністра Роберта Муґабе в тому, що він післав війська, щоб вбити його і його сім'ю в його домі в південнозахідньому місті Булявайо. Нкомо мусить тепер переховуватися від переслідування Муґабе, згідно з його власними словами.

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ Госні Мубарак обвинуватив Палестинську Визвольну Організацію у вмішуванні в єгипетські внутрішні справи, „пробуючи нацькувати єгиптян один на одного". Коментарі Мубарака були першими його висловами про рішення недавньої конференції Палестинської національної ради, в якому, між іншим, говориться про встановлення контактів з „націоналістичними силами Єгипту", маючи на увазі ті єгипетські політичні організації, які виступають проти мирного договору з Ізраїлем. „Нас є 45 мільйонів єгиптян і ми всі є націоналістами, вони включають більшість і опозицію, а президент виступає від їх спільного імени", — заявив Мубарак.

В Америці

АДМІНІСТРАТОР ФЕДЕРАЛЬНОЇ Аґенції для охорони довкілля Енн Бирфорд отримала в кінці минулого тижня несподівано сильну підтримку від президента Роналда Реґена, який заявив у поворотній дорозі до Вашінґтону з Каліфорнії, що він має повне довір'я до Бирфорд, а тому тепер не може бути жадної квестії про її залишення на цьому пості, якщо вона цього бажатиме. З огляду на заяву Департаменту справедливости що його службовці не будуть більше заступати інтересів Е. Бирфорд на переслуханні конґресових комісій, Аґенція, порозумівшись з найближчими співробітниками Президента, застановиться над можливістю зміни заступництва. Деякі члени шістьох конґресових комісій дораджували Бирфорд, щоб вона зрезиґнувала зі свого становища і тим самим улегшила закінчення контроверсійної справи перевірки помилок, яких допустилася Аґенція.

ПЕРША ЛЕЙДІ НЕНСІ РЕҐЕН залишилася покищо у Лос Анджелесі, Каліфорнія, щоб там приготовитись до участи у фільмі „Діфферент Строкс", головне вістря якого спрямоване проти наркотиків. Своєю участю у згаданому фільмі Н. Реґен хоче допомогти тим чинникам, які боряться з поширенням наркотиків серед молоді і спопуляризувати фільм, щоб його оглянуло якнайбільше глядачів.

КОМПАНІЯ ПІДМІСЬКИХ ПОЇЗДІВ Метро-Норт в Ню Йорку і Коннектикаті долучилася до вже існуючого страйку машиністів і кондукторів в стейті Ню Джерзі і тим самим збільшила транспортові труднощі для багатьох тисяч пасажирів, які користувались цими поїздами для доїзду на роботу. Метрополітальна рада транспорту і приватні компанії подбали про додаткові автобуси, але деякі особи вирішили покористуватись власними автомобілями, створюючи на дорогах неможливу ситуацію. Переповнені також нюйоркські підземки, бо автобуси доставляють пасажирів тільки до станцій підземки і повертаються за тими, які чекають своєї черги дістатись на місця праці. Переговори ведуться між профспілками і радою транспорту, але обидві сторони песимістично висловлюються не тільки про переговори, але й про скоре закінчення страйку.

ПАПА ЗНОВУ НАГОЛОШУЄ ПРАВА ЛЮДИНИ

Ґватемаля. — Папа Іван Павло II осудив насильство і переслідування індійців в Ґватемалі, попереджаючи, що „Бог покарає тих, які знущаються над своїми ближніми".

Папа постійно підкреслював права людини і святість життя. Ці речі є дуже вразливі в Ґватемалі, де уряд, відкинувши прохання Папи, розстріляв минулого четверга шістьох осіб після того, як закритий військовий суд визнав їх винними в підбурюючій діяльності. Обережними словами Папа постійно критикував уряд генерала Ефраїна Ріоса Монта.

Одночасно Папа старанно уникав висловів, які можна було б зрозуміти як пряму підтримку однієї або іншої сторони. Як і в попередніх виступах у шістьох інших країнах Центральної Америки, які відвідав Папа, так і тут він підкреслював традиційні релігійні та суспільні вартості та ганьбив тих, які не шанують їх, залишаючи можливість зробити висновок самим слухачам.

Звертаючись до понад 350,000 вірних, зібраних на столичній площі військових парад, Папа заявив: „Коли ви топчете людину, коли ви порушуєте її права, коли ви поповняєте кричущу несправедливість проти неї, коли ви мучите її, вриваєтеся в її житло, або викрадаєте її, чи порушуєте її права на життя, ви робите злочин і сильно грішите перед Богом."

Папа отримав ентузіястичні оплески, коли, маючи на увазі релігійний поділ, сказав: „Наша віра повинна звертатися до Церкви єдиної, святої, католицької і апостольської".

Папа лише раз прямо згадав уряд Ґватемалі, коли промовляв до переважно індійського населення в Кезальтенанґо, місті приблизно 100 миль на північний захід від столиці. Там Папа звернувся до віруючих такими словами: „Від імені Церкви, звертаюся до законодавства, щоб ефективно захищало вас перед образами і зловживаннями та щоб воно створило атмосферу і відповідні умови для вашого нормального розвитку."

СОЦІЯЛІСТИ ПРОГРАЮТЬ У ВИБОРАХ У ФРАНЦІЇ

Париж, Франція. — Консервативні та помірковані опозиційні партії здобули значну перемогу над соціялістичною та комуністичною партіями урядової коаліції в першому турі міських виборів у Франції, які відбулися в неділю, 6-го березня. Перші попередні офіційні дані міністерства внутрішніх справ на основі понад двох третіх обчислених голосів говорять, що опозиційні партії здобули 50,1 відсотка голосів і показують поразку кандидатів лівого крила в щонайменше 12-ох більших містах країни, де урядували дотепер соціялісти і комуністи.

Хоч ці муніципальні вибори не мають прямого впливу на уряд президента Франсуа Міттерана, вони показали, що більшість виборців використали їх як засіб висловити свою оцінку керованої соціялістами коаліції перший раз від виборів у 1981 році.

Жак Шірак, посадник Парижу і провідна особа опозиції, який був певний у своєму перевиборі, заявив: „Французи показали, що вся урядова пропаґанда нічого не дала. Вони затурбовані небезпекою, яка може наступити в результаті їхньої дворічної політики, а вчорашні вибори — це недвозначне попередження для уряду".

Ліонель Жожпен генеральний секретар соціялістичної партії, який програв у виборах до міської ради Парижу, признав, що опозиція „зробила безперечний поступ" у порівнянні з минулими міськими виборами в 1977 році, коли ліві кандидати завоювали контролю над більшістю міст Франції.

Підрахунок голосів показав, що соціялісти і комуністи не змогли перемогти в жадному великому місті, які були в руках поміркованих і консервативних партій, об'єднані на всенародньому рівні навколо Шірака і колишнього президента Валєрі Жіскара д'Естена.

Соціялісти втратили контролю над такими великими центрами як Брест, Ранс Нант, Гренобль та інші.

У Швайцарії помер В. Я. Тарсіс

Ню Йорк, Н.Й. — Російський щоденник „Новоє Рускоє Слово" інформує у числі з 4-го березня ц.р., на підставі телефонічного повідомлення А.Лєвітіна-Краснова, що в Берні, Швайцарія, помер на 77-му році життя Валерій Яковлевич Тарсіс. Смерть наступила в наслідок серцевої атаки.

В.Я.Тарсіс був уродженцем Києва, походив з робітничої родини, не зважаючи на матеріяльні недостатки здобув високу освіту, студіюючи філологію в Київському університеті. Під час Другої світової війни служив в совєтській армії, дослужившись ранґи полковника.

В.Я.Тарсіс один з перших виступив проти переслідування культурних діячів і вважався в дисидентських колах „патріярхом" письменників-дисидентів. За свою діяльність був переслідуваний і засланий навіть до психіятричного заведення КҐБ і про ці свої митарства написав опісля книгу п.з. „Палата ч. 7". Він також написав декілька інших книжок. В 1966 році в розгарі справи Сінявского-Данієля його видворили з СССР. Тут він співпрацював з групою солідаристів і журналом „Посєв". В останніх роках Тарсіс жив у Швайцарії і займався літературною діяльністю.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР В. БАРАГУРИ

Ню Йорк, Н.Й. — З нагоди появи збірки споминів п.з. „Калиновий міст" письменника і журналіста проф. Володимира Барагури, Літературно - Мистецький Клюб влаштовує у п'ятницю, 11-го березня ц.р., в годині 7-ій вечора, у приміщенні цього Клюбу, при 136 Друга авеню, Авторський вечір.

У програмі цього Вечора — слово про автора скаже ред. Антін Драган; твори В.Барагури прочитають: сам автор, Степан Крижанівський і Тарас М.Грицай. У вокальній частині програми виступить сопрано Віра Черни при музичному супроводі Джеймса Вердіні. Програмою Вечора вестиме Ія Мацюк-Грицай. Запланований Авторський вечір В. Барагури на 11-го лютого ц.р. не відбувся з уваги на сніговію.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

І знову Шевченкові дні...

Як щороку, так і цього 9-го і 10-го березня, святкуємо Шевченківські дні, хоч рік 1983 не є якоюсь круглою річницею від дня його народження — 9-го березня 1814 року, — ані від дня, коли перестало битися його велике серце — 10-го березня 1861 року. Так є щороку. Ми ніколи не забуваємо цих двох днів. І цікаво — не забувають їх всі діти Тарасові, де б вони не були і в якому б стані вони не перебували. Всі ми, у вільному світі, пам'ятаємо або з розповідей чи з друкованих сторінок знаємо, як відзначала і відзначає Україна ці найбільші українські дні, і це завжди підносить д'горі наші серця. Але з яким зворушенням довідуємося ми, наприклад, про такі вияви пошани до Пророка України, які відбуваються поза колючими дротами по страшних місцях заслання, коли і там, в Сибіру, Казахстані, на чужій-чужині також збираються українці, щоб згадати Шевченка, згадати все добро, що він зробив для нас. Гріє серце спогад про засуджених на 25 років українських жінок-патріоток з концтабору, про що згадку приніс нам на вільний Захід у свій час самвидав. Українки святкували за ґратами Тарасові дні. Не менш зворушливий спогад про те, як навіть у час бою українець, вояк ще й сумнозвісної Червоної армії, „падає під танк" з „Кобзарем" — з книгою, з якою не розлучався ні на мить. І малі українські діти, співаючи в дитячих світличках чи в дитячих садках пісню „Батьку Тарасе!", просять у нього сили, щоб себе зміцнити і „поклін любови приносять йому", дуже часто ще не уміючи читати ніякою мовою.

Все це дозволяє назвати Тараса Шевченка „квінтесенцією українства, символом самобутности, окремішности не лише нашої літератури, але й цілого суспільства", бо „такого обожнювання не зазнають від своїх земляків ні Шекспір, ні Данте, ні Ґете", — як слушно писалося в попередні Шевченкові дні у журналі „Наше Життя". Можемо з певністю сказати, що немає ні однієї свідомої української родини, де б то не було у світі, у збірці книжок якої не було б „Кобзаря": це теж унікальна ситуація і суто український шевченківський феномен. Багато наших домівок має не одне, а кілька видань „Кобзаря", бож „Шевченко став символом національної свідомости українців, а 'Кобзар' — всенаціональною Біблією", — писано таки там, в згаданому журналі СУА. І це добре, і це тішить нас і вселяє віру, що, як довго Шевченко з нами, а ми з ним, ми також — з Україною.

Але ось насувається невелике питання: підростає нова ґенерація (вже не перша), одружуються наші діти, відходять до своїх вогнищ з батьківського гнізда. А чи подбали ми, щоб в їхніх книгозбірнях був на першому місці „Кобзар" і українською і іншою мовою? — Позитивно відповісти на це питання не всі ми, батьки, зможемо. Але легко поправити ситуацію: так як вишивку, писанку, кераміку українського взору, так як пісню і колядку чи інший дарунок, які ми несемо в нову родину наших дітей, понесімо їм вже цього Великодня в подарунку „книгу битія народу українського" — Твори Шевченка. Вони напевно не лишаться лежати на книжковій полиці нерозкритими, а читаючи їх — тепер чи згодом — почерпнуть наші діти з „Кобзаря" хоч частку тієї великої любови до рідного народу, до України — ба і до всіх інших людей у світі, — яку носив Шевченко у своєму серці. Не випадково про нього сказав навіть чужинець, який знав його, що Шевченко у своєму одному серці мав стільки любови до людей, що, коли б її поділити, вистачило б нею наповнити багато мільйонів сердець.

ІТАЛІЙСЬКА КОМУНІСТИЧНА партія закінчила в понеділок, 7-го березня свій черговий з'їзд закликом до соціялістів об'єднатися з ними в передвиборчий союз. Як перший крок до такого союзу лідер комуністів Енріко Берлінґуер звернувся до лідера соціялістів Беттіно Краксі використати свій авторитет і переконати уряд відкласти розміщення американських кружляючих ракет у Сицилії.

ГУБЕРНАТОРИ НЮЙОРКСЬКОГО і нюджерзського стейтів — Маріо Квомо, демократ, і Томас Кейн, републіканець, зустрілись перший раз під час телевізійної передачі і критикувати Адміністрацію президента Рональда Регена за фінансову політику у відношенні до північно-східньої частини ЗСА зокрема двох згаданих стейтів. Йшлося про субсидії федерального Уряду для транспортації. Обидва губернатори заявили, що вони потребуватимуть більше грошей з Вашінгтону для поліпшення масової транспортації у метрополії Ню Йорк-Ню Джерзі. Квомо закинув Урядові, що він фаворизує деякі стейти, а деякі занедбує.

Іван Головінський

У 20-ТУ РІЧНИЦЮ ЗВІЛЬНЕННЯ ІЗ СИБІРСЬКОЇ КАТОРГИ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

I

Незбагнута Божа Премудрість у своєму Провидінні простягає омофор опіки над народами і націями у спосіб, який нам своїм обмеженим інтелектом є тяжко предвидіти.

Наша історія має багато прикладів, що в час найбільшої недолі і скорботи, коли здається, що все пропало, з'являються час від часу Богом дані генії і провідники, які своєю бистротою ума і незламною волею вказують нові шляхи майбутнього. На жаль, часом не всі їх розуміють, бо пересічна людима живе минулим в сучасності, тоді коли генії вказують шлях до майбутнього і для нього живуть.

Такою небуденною постаттю нашого століття є Ісповідник віри Блаженніший Патріярх Йосиф, якого Боже Провидіння поставило на престіл львівської митрополії по смерти Слуги Божого Митрополита Андрея. Прийшов на світ Блаженніший Йосиф 17-го лютого 1892 року в селі Заздрість, Тернопільської области. Його перші дитячі враження були пов'язані з пшеничними ланами Поділля, а заколисував його до сну лагідний вітрець і запах трав подільського степу Панталихи. Цей етос українського чорнозему був і є для нього євшан-зіллям на довгому страдальному шляху життя.

Великий вплив на малого ще тоді хлопчину мали прощі з батьками до відпустової місцевости Зарваниці, до джерела цілющої чудодійної води, та відпочинок з паломниками під столітніми дубами, де колись, згідно із переказами, відпочивали наші князі, а пізніше козаки Богдана Хмельницького, йдучи походом на Підгайці і Львів. Вже пізніше як питомець, а потім ректор української духовної академії у Львові, Блаженніший часто відвідував Зарваницю. В час першої окупації большевиками Західньої України відбулася таємна хіротонія отця професора доктора Йосифа Сліпого на єпископа помічника для Митрополита Андрея Шептицького. Свячення відбулися у мурах Св. Юра 22-го грудня 1939 року.

У цей час, коли наближався зудар на наших землях брунатного і червоного фашизму, керма нашою Церквою переходила в дужі руки сина подільського чорнозему, людини незломної волі, вченого богослова, блискучого знавця науки св. Августина і св. Томи з Аквіну.

Друга світова війна принесла руїну і нове поневолення на наші землі. Поваливши одну диктаторську імперію брунатного фашизму, вільний світ, застрашений маривом атомової конфронтації, пішов на далекойдучі поступки перед імперією червоного фашизму. Східня Европа, а з нею і Соборна Україна стала колонією російської імперії, колонією, яка у XX столітті має менші права ніж новопостали держави екваторіяльної Африки.

Москва добре зрозуміла, якою силою у національно-визвольних змаганнях є Українська Католицька Церква і тому вона постановила її знищити, арештувати всіх єпископів і сотні священиків. І тоді львівського Митрополита Блаженнішого Патріярха Йосифа заарештували органи НКВД, 11-го квітня 1945 року. Почався його 18-ти річний шлях терпінь і мучеництва, шлях який вів через табори горішньої Печори, красноярський край, мордовської ССР, Комі та інші. Звертаючи увагу на мучеництво блаженнішого, Папа Пій XII у 1945 році писав: „Хоча Ви в кайданах відлучені від Ваших синів не маєте змоги учити їх закону святої віри, самі Ваші кайдани повніше і краще голосять і проповідують Христа".

Використовуючи щире і дійсне бажання Західнього Світу до миру і спокою, Москва продумала політику одностороннього відпруження, щоб заглушити „брязкіт кайдан", щоб в огні і крові збудити обкрадений і обдурений світ. Почали їхати на Захід висланники Пімена оті „вовки в овечих шкурах", різного роду Нікодими і Філарети, знаходячи відповідну атмосферу серед тих могучих світу цього, які за словами Тараса Шевченка: „Кайданами міняються, правдою торгують".

Ця облудно-мирова офензива не залишилася без наслідків навіть там, де цього найменше можна було сподіватися.

(Продовження буде)

Людмила Волянська

ЇХ БУЛО П'ЯТЕРО БРАТІВ ЛАЗАРЕВСЬКИХ

(Шевченкові друзі)

Шевченко посідав рідкісний талант — талант здобувати собі друзів, що, раз пізнавши його, лишалися вірними й відданими йому на все життя, не зважаючи ні на які перешкоди і явні урядові переслідування. До таких Шевченкових вірних до останку друзів належить не один, а ціле ґроно Лазаревських, починаючи з старшого брата Василя, — народився в 1817 році, — через на рік молодшого Михайла, далі Федора ще на два роки молодшого, потім Якова (1829 року народження) і до наймолодшого Олександра, який народився в 1834 році.

Студіюючи біографію Шевченка з різних-прерізних джерел раз-у-раз натрапляєш на ці славні імена наших людей, що стежки їхнього життя перехрестилися з Шевченковими, і подивляєш та майже заздриш їм, що так неймовірно багато доброго вони могли вчинити для Пророка України вже тоді, коли ще не всі сучасники розуміли, кого вони бачать перед собою.

Це Лазаревському Михайлові, другому в роді, випало щастя бути першим, що привітав Шевченка з вісткою про звільнення з заслання ще в Оренбуржчині, і перший обійняв звільненого Поета, коли Шевченко прибув до Петербургу. І це Михайло на його уродини дістав безцінний дарунок — „Щоденник" Шевченків. Був він одним з останніх друзів, які бачилися з Шевченком фатального передодня — 9-го березня 1861 року, дуже пізно увечорі, а раненько, 10-го, Шевченка не стало... Знайомство їхнє відбулося 14 років перед цим, коли в липні-серпні 1847 року до Орської кріпости, довідавшись про привезення арештованого туди Шевченка, М. Лазаревський спеціяльно приїхав за двісті верстов, щоб привітати найбільшого і найславнішого свого земляка і провів з ним тут кілька днів; в наступні місяці „досить часто", як він писав згодом, приїздив до Орська, щоб побачитися з Тарасом.

Далі прийшла відпустка з праці: він працював чиновником Оренбурзької прикордонної комісії і був колезьким секретарем, столоначальником цієї ж комісії і „попечителем прилінійних казахів". З 1850 року був переведений до Петербургу, але і тоді поміж Шевченком і М. Лазаревським велося інтенсивне листування. Залишив Михайло також спогади про поета. В „Щоденнику" Шевченка це ім'я згадується дуже часто майже з молитовною вдячністю: „Пошли, Господи, всім людям таку дружбу і такого друга, як Лазаревський", — записував Шевченко в „Щоденник", з подякою відзначаючи його увагу й поміч. Відомо двадцять вісім листів Шевченка до М. Лазаревського, і опубліковано п'ятнадцять листів до поета „тільки цього представника близької його (Тарасовому) серцю української родини, яка обдаровувала поета щирістю і співчуттям, особливо дорогими в неволі", — пише в Словниковій частині, що носить назву „Тарас Шевченко і його оточення періоду Оренбурзького заслання" Леонід Большаков в книзі „Літа невольничі", що вийшла в українському перекладі Надії Ніколенко в Києві, у видавництві Художньої літератури „Дніпро" в 1971 році.

Писав ще перед тим Павло Зайцев про незаступимих Лазаревських для Шевченка і згадував про те, що це якраз Михайло був там цілий майже день, 9-го березня, в Шевченка, відвідавши його вранці, вдень і вже пізно увечорі, коли, відходячи вночі, залишив коло тяжко хворого Тараса свого слугу, „щоб не був Шевченко сам". І це Михайло як сусід і найближчий приятель займався похороном Поета в Петербурзі, взявши на себе весь тягар, пов'язаний з цим клопітким і сумним ділом.

Найближчий, після Михайла Лазаревського, Шевченкові був Федір Лазаревський, який познайомився з Шевченком найранше від інших своїх братів. Вже з вересня 1845 року Федір перебував у Оренбурзькій губернії, куди сам зголосився після закінчення університету, бо там працювали вже два його брати. „Федір Лазаревський, — пише згаданий Л. Большаков, — ...дізнавшись про прибуття його (Шевченка) до Оренбургу, ...одразу ж пішов у казарми й розшукав там арештанта. Не доводиться говорити, яке дороге було Шевченкові тепле, сердечне співчуття земляка. Аж до відправки в Орську фортецю поет мав змогу подовгу розмовляти з Ф. Лазаревським... Особливо запам'яталася Ф. Лазаревському ніч, коли гість залишився в них ночувати, і вони разом співали улюблені українські пісні, читали вірші. 'Літня ніч, таким чином, пролетіла непомітно, — згадував він пізніше. — Ми не спали зовсім!' Під час перебування Шевченка в Орській фортеці і пізніше листування між ними не припинялося... Ф. Лазаревський пересилав книжки, фарби, папір; поширив коло знайомих, які могли стати поетові в пригоді".

Шевченко з Лазаревським листувалися часто, коли віддаль було розлучала їх на довший чи коротший час, а в 1857 році, після семилітньої розлуки, зустрілися вже на волі „як брати, без скрикувань і вигуків, але... впевнені в тому, що ми залишилися такими ж близькими один до одного", — писав згодом Федір Лазаревський у „Спогадах про Шевченка" вже після смерти поетової. Спогади ці були опубліковані вперше в „Киевской старине" в 1899 році, і вони „є одним з головних мемуарних джерел для кожного, хто знайомиться з оренбурзьким періодом життя Кобзаря. Їх цінність безсумнівна," — каже згаданий дослідник Л. Большаков. Це теж Федір Лазаревський і Михайло, що їх Шевченко малював і разом на подвійному портреті і окремо, перший раз на початку заслання і знову — останній раз вже на волі.

(Продовження буде)

Василь Сокіл

Коли б пам'ять незрадливу!

Йому тоді було всього сорок два роки.

На ту пору він мав чималу, всезростаючу славу, хоча нею й не думав хизуватись. Згодом про нього буде згадано:

„Це була з скромною, нічим неодмітною зовнішністю сільського вчителя. Гострий гоголівський профіль, чорнильна щіточка вусів, нервові, але стримані рухи. І тільки очі були такі мінливі, такі щедрі, що через них ставало видно, яке складне, напружене, суперечливе життя кипить у глибинах цього незмірно багатого людського єства. Він був скромним, але під цією скромністю таїлась мужня гордість і повага до себе, до своєї творчости. Він не раз був печальний, змучений, — було йому чого печалитись і мучитись! — але як часто веселий вогник, жартівливий український бісик, грайливі промінці іронії чи усмішки блискотіли в його добрих очах!"

Так було згадано про нього після майже тридцяти років мертвого мовчання. Бо вже двадцять років його не було живого...

1962 року з нагоди його 70-річчя були сказані ці слова. І ще тоді, на тому врочистому і жалібному вечорі в Києві поет Микола Бажан додав:

„Сімдесят років йому було б сьогодні. Він міг бути сьогодні з нами... Минуло двадцять вісім років, коли друзі востаннє бачили свого Гуровича...?"

На тому вечорі промовці говорили, що творчість цього найвидатнішого творця не лише української, а й світової літератури, драматурга Миколи Гуровича Куліша обпікає серце, непокоїть і наповнює гордістю за рідний народ, відданим сином якого він був. І пам'ять про нього житиме вічно...

Житиме вічно...

Коли б тільки пам'ять не була зрадлива!

А коли б вона була правдива, промовці на тому вечорі повинні були б сказати, коли, де і за яких обставин, якою смертю і за яку провину загинув світового маштабу мистець. І чому пам'ять їхня мовчала так довго і лише через десятки років формально дозволено було назвати дату його смерти — 1942 рік. Йому тоді було всього п'ятдесят років.

Ім'я Миколи Куліша нерозривно зв'язано з ім'ям найвидатнішого в історії української театральної культури режисера і педагога Леся Курбаса. Обидва вони з героїчним зусиллям змагалися за піднесення українського театрального мистецтва на вищий, світовий рівень, і обидва за це дістали від совєтської влади жорстоке покарання. Обидва вони були майже в один час заслані до сталінських концентраційних таборів, і майже в один і той же рік були закатовані на смерть.

І про них обох згадали лише через десятки років. Як про найвизначніших творців української культури, у золотий фонд якої вони вклали неоцінені скарби...

Нерозривна творча єдність між драматургом і режисером народилася відразу після постановки в 1925 році п'єси „Комуна в степах" в театрі „Березіль". Через два роки Микола Куліш прочитав у театрі свого „Народного Малахія". Прем'єра вистави відбулася в кінці березня 1928 року. Через рік драматург приніс до „Березоля" нову п'єсу „Мина Мазайло", з великим успіхом показану весною 1929 року.

Величезний успіх цих двох вистав викликав численні прилюдні диспути і запеклі напади офіційної преси на драматурга і режисера. Яких тільки обвинувачень не кидали на них! Серед них найзагрозливішим був „український буржуазний націоналізм".

У ті роки погромницький похід керівної партії проти українського національного піднесення набирав зловіщого розгону. Придушувалась так звана українізація, починалась серія судових процесів типу СВУ, партійна преса ополчалася проти „хвильовизму" та „шумськизму". „Злочини" Куліша та Курбаса підганялися під усі ці ідеологічно-політичні ухили.

Стійко боронили правоту своєї діяльности Курбас і Куліш. Драматург написав ще дві п'єси: „Патетична соната" та „Маклена Ґраса". Обидві їх брався ставити в своєму театрі Курбас. Але перша п'єса була цілком заборонена для українських театрів (навіть оригінал п'єси був знищений в репертуарному комітеті комісаріяту освіти!)

„Маклена Ґраса" — остання п'єса Куліша, поставлена Курбасом в кінці вересня 1933 року. І це була остання п'єса Куліша і остання постановка Курбаса. Останній твір найвидатнішого драматурга і остання робота найславетнішого режисера...

5 жовтня того страшного року нещадного сталінського терору і всеукраїнського голокосту постановою уряду Олександра Степановича Курбаса було знято з посади мистецького керівника „Березоля".

Це, ймовірно, передбачали вони обидва, і Курбас і Куліш, бо виразно відчували, як протягом останніх трьох років все тугіше зашморгувалась навколо їх діяльности й життя катівська петля партійно-урядового тиску.

У своїх потрясаючих правдивістю „Спогадах" Йосип Гірняк так згадує трагічну атмосферу, яка запанувала в ті дні:

„За кілька днів перед прем'єром „Маклени Ґраси" Курбас запросив нас, виконавців вистави, до себе на вечерю... При кінці вечо-

(Продовження на стор. 4)

Мирослав Борисюк

СУСПІЛЬНО—ДЕРЖАВНИЦЬКІ ПОГЛЯДИ Т. ШЕВЧЕНКА

II.

Після викупу з кріпацтва, поет, ставши людиною, для якої творити й боротися становило сенс життя, вивчає історію, філософію, мистецтвознавство, природознавство, приділюючи величезну вагу вивченню історії рідного народу; основним джерелом інтелектуального розвитку поета стають головним чином його власне зацікавлення культурою нашого власного народу, народні думи, пісні про героїчну боротьбу проти національного утиску, про долю української людини стати вільною, якою була за часів козаччини. Так зродилася в його молодечій душі революційна пристрасть, яка формувалася в думках про збройну боротьбу українського народу за свою свободу, сама осінена революційною романтикою, благородними політичними стремліннями, що голосили, що боротьба за волю — це святий рух, героїчний змаг, це Божа справа, за якою стоїть „...правда, ...слава і воля святая".

Оспівуючи світле минуле нашого народу, воскресаючи в пам'яті його героїчні сторінки визвольної боротьби, Шевченко прагнув натхнути наш нарід на боротьбу проти московського царизму й кріпацтва. В початкових своїх поемах, як „Гайдамаки", „Іван Підкова", „Гамалія", „До Основ'яненка", поет ставить своїм головним завданням розбудити в пам'яті народу картини героїчного минулого, захопити читача й натхнути національною гордістю за діла предків наших.

Згодом прийшли 1840-ві роки — перебування поета на Україні, а з тим і поглиблення та поширення його поглядів. Ясним розумінням у поета стало, що старим плугом не переорати застоялої ниви, що тут потрібний новий леміш і чересло, якими треба наново переорати поле громадського життя й засіяти його свіжим зерном, а тоді виростуть „обоюдні ножі, розпанахають погане, гниле серце..."

Тепер Шевченко виступає найбільше як поет-революціонер, а в його поемах променіє новий напрям у голошенні визвольних ідей, що стають підставою революційного демократизму на основі історичних надбань нашого народу, його визвольних змагань, що втілювалися у зривах козацьких і гайдамацьких повстань. Політичні, суспільні, побутові поеми, які тепер він почав писати („Сон", „Кавказ", „І мертвим, і живим...", „Єретик", „Заповіт", „Холодний Яр", „Давидові псальми"), були спрямовані проти всього ворожого Україні, що стояло на шляху її визволення, що замикало шлях нашому народові в боротьбі за краще майбутнє. В них дав Шевченко всебічну відповідь на питання громадського і політичного життя; ці думки — це його втілотворені ідеї, що тепер стали духовим кормом для нас всіх, що трудимося й посвячуємося для добра нашого народу.

Тут же думки-погляди Шевченка тверді й послідовні; вони строго критичні. У його програмовій поемі „Сон" російський царизм — це проклята система політичного і національного гноблення, що спирається на рабство, на звірську й жорстоку адміністрацію, на визиск „байстрюками Екатерини" українського народу і інших народів, та на злидні простолюддя, його темноту і безпросвітність; це піраміда страшного, нечуваного в історії світу російського самодержавства, на вершку якої стоїть „сатрап-канібал", що за рівного взяв собі „казьонного бога".

Страждання й горе українського селянина показав він в іншій ще поемі „Сон" („Гори мої високії"): „Отим киргизам лучше жити, ніж нам на Україні. А може тим, що киргизи ще не християни?... Наробив Ти, Христе, лиха! А переіначив людей Божих? Котилися і наші козачі дурні голови, за правду, за віру Христову, упивались і чужої і своєї крови!... А получчали?... ба де то! Ще гіршими стали, без ножа і автодафе людей закували та й мордують..., " — це слова старого дідуся, якого поет колись відвідав у Трахтемирові. Це там, де „Собор Мазепин сяє, біліє, батька Богдана могила мріє..." Україна — це не Рай, „рай тихий", що його з волі Господньої мала вона одержати, — це Пекло і каторга, „ніколи й помолитись не дають", бо в цьому Раї ми пекло розвели, а в Бога другого благаєм, з братами тихо живемо, лани братами оремо і їх сльозами поливаєм!"

Українська людина-селянин під нагаєм поміщика стала не тільки жертвою економічного визиску, але й духового летаргу: ...Аж страх погано. У тім хорошому селі „чорніше чорної землі блукають люди; повсихали сади зелені, погнили біленькі хати, повалились, стави бур'яном поросли! Село неначе погоріло, неначе люди подуріли: німі на панщину їдуть і діточок своїх ведуть!"

Наш нарід конав в нестерпних муках, коли „у тому раї полатану свитину з каліки здирали", а одинокого вдовиного сина забирали насильно в солдати, щоб пролляв свою кров на Кавказьких верхах за кляту російську імперію.

У „Посланні" виявив Шевченко цілим своїм єством погорду й нехіть до цих „премудрих", які, прикриваючись модерними ліберальними теоріями, що їх набрались вони на Заході, принесли на Україну „великих слів велику силу", галасуючи про „братолюбіє", на ділі роблячи якраз протилежне. А народ український прагнув жити у хаті, де „своя правда і сила і воля".

Шевченко не зодягнувся в кирею лжеідеаліста, як деякі члени з Кирило-Методіївського Братства. У його віршах немає, — на мою думку, — ні містицизму Костомарова, ані Кулішевого месіянізму, тільки просте несплямлене поняття життя, що є твором Великого Бога; життя людини, що є частиною удухотвореної щастям природи. Говорячи про перебудову соціяльної структури, Шевченко поставив тезу, що силою, здатною здійснити таку перебудову, є „сам нарід" із безсмертною душею; що ніхто ніяким чином „не скує душі живої і слова живого"; який має право пролиттям „вражої крови" встановити себе „вільною сім'єю".

Коли українські ліберали проповідували поміркованість й поступовість розвитку нації, хотіли тільки усунути в Росії „самодержавіє", тоді Шевченко закликав до консолідації народних сил, до народного повстання: „Не жди сподіваної волі! Вона заснула! Цар Микола її приспав!" — „А, щоб збудить хирєнну Волю, треба миром-громадою обух сталить та добре вигострить сокиру — та й заходиться вже будить!"

(Продовження буде)

Вісті СУФА

. Стоять (зліва) сенаторський радник д-р Й.Льовечек, голова СУФА Борис Ямінський, міністеріяльний радник д-р Зігфрід Бекер й урядовий директор Ерік Енгель.

Святкування з нагоди 15-ліття Союзу Українських Філателістів Австрії (СУФА) завершено святочним вечором 27-го листопада 1982 року в барокковій залі генеральної дирекції австрійської державної пошти у Відні.

Український хор при церкві св. ВМ. Варвари у Відні під проводом проф. Андрія Гнатишина проспівав ряд українських народних та козацьких пісень і колядок.

Опісля відбулося прийняття, на яке запросив генеральний директор австрійської пошти д-р Ібляйс, почесний предсідник СУФА, на якому були присутні: сенаторський радник д-р Льовечек (культурний відділ уряду міста Відня, завдяки ініціятиві якого СУФА від 1980 року влаштовує свої різдвяні виставки поштових марок у віденській ратуші), Борис Ямінський, голова СУФА, міністеріяльний радник д-р Зігфрід Бекер (генеральна дирекція австрійської пошти, почесний член СУФА, який підтримує кожну ініціятиву СУФА) та урядовий директор Ерік Енґель, президент організації „Поїзд сонця" для інвалідів з якою СУФА від 1976 року тісно співпрацює та на станціях організує спеціяльні виставки, при яких австрійська пошта випускає спеціяльні поштові штемплі з українською тематикою, а саме—іконами з української греко-католицької церкви св. ВМ. Варвари у Відні.

Вже декілька разів ми інформували про виставку СУФА, якою ця організація хоче відмітити участь українських козаків в битві з турками перед Віднем 1683 року, що врятувала всю християнську Европу від ісламського нападу.

Під час виставки СУФА, від 9-го до 12-го вересня 1983 року, урядуватиме спеціяльний відділ австрійської пошти, що випустить аж п'ять двомовних німецько-українських штемплів з тематикою, яка підкреслить ролю козаків в цій історичній події та вшанує Юрія Франца Кульчицького, який спопуляризував каварню в Европі.

Проєкти всіх поштових штемплів виготовив Едгард Штайнгаґен, український мистець з Відня. Сьогодні ми встані показати фотографію дальшої атракції згаданої виставки, а саме—спеціяльний бльок австрійської пошти, що появится 9-го вересня 1983 року для відзначення 300-ліття відсічі Відня. Бльок зображує рисунок битви перед Віднем 12-го вересня 1683 року з історичного музею Відня. В перший день виставки СУФА австрійська пошта вживатиме там додатково штемпель „першоднівки" для згаданого бльоку.

Борис

Поштова марка СУФА

60-ліття 1-го Відділу СУА

Пам'ятного дня, 21-го листопада 1982 року, 1-ий Відділ Союзу Українок Америки обходив 60-ті роковини свого існування. Щоб писати про роковини, належить бодай в скороченні подати історію заснування та діяльности на протязі того часу. Це якраз історія тих, які своєю відданою та послідовною працею причинилися до постання Відділу, його успішного розвитку, а також осягнення 60-річного ювілею

Коли застановимося на хвилину і думкою полинемо в минуле, то, немов на екрані, будуть пересуватися образи пройденого та ясно зарисуються три фази, а саме: заснування товариства та його зв'язки, криза і відродження.

Постання Відділу пов'язане з епохою Визвольних змагань, жертви яких спонукали прибулих до ЗСА жінок заснувати товариство, щоб спільними силами зорганізувати допомогу рідному краєві. І так, 4-го грудня 1921 року, постає Українська Жіноча Громада в Ню Йорку з медичною сестрою Марією Скубовою на чолі. Молоді ентузіястки взялися до праці; допомога йшла інвалідам, політичним в'язням, сиротам в Україні та в інших країнах Европи. В парі з матеріяльною йшла теж моральна допомога. Коли в 1924 році прийшла вістка про трагічну смерть Ольги Басараб у польській тюрмі, Українська Жіноча Громада скликала разом з іншими товариствами протестаційне віче в Ню Йорку, засудила ганебний чин польської влади і вислала лист до американського Уряду у Вашінґтоні з проханням інтервенції у тій справі.

Слід підкреслити зрозуміння потреби зв'язків Жіночої Громади в цілі популяризації української справи на міжнародному форумі. Якраз у 1925 році відбувався у Вашінґтоні конґрес Міжнародної ради жінок, в якому взяли теж участь три делеґатки—Олена Лотоцька, Юлія Ярема і Ганна Чикаленко-Келлер, представниця української еміґрації в Европі.

Коли делеґатки повернулися з конґресу до Ню Йорку, вони запропонували, що для кращих успіхів та координації праці є потреба створення центральної організації. Ініціятором такої пропозиції була Ганна Чикаленко-Келлер. Жіноча Громада прийняла цю думку з ентузіязмом, і тоді створено центральну організацію, що її названо Союзом Українок Америки, а Жіноча Громада, як член-основник, увійшла в її склад і стала І-им Відділом СУА.

Після створення СУА, Відділ ще більше поширив свою харитативну працю, висилаючи допомогу Рідній Школі, Т-ву Просвіта, журналові „Жіноча Доля", Союзові Українок у Львові та іншим установам. Знаменною подією в тому часі було скликання Першого Українського Жіночого Конґресу в Америці, ініціяторами і організаторами якого були членки І-го Відділу. Конґрес відбувся в Ню Йорку в травні 1932 року і на ньому обговорено різні проблеми українського жіноцтва та створено тривкі підвалини для розвитку СУА.

50-ліття першого українського Жіночого конґресу в Америці відзначено у червні 1982 року святочним полуденком, на якому І-ий Відділ одержав почесну грамоту. Полуденком вела Лідія Маґун, голова І-го Відділу як теж і Окружної Управи Ню Йорку.

Переходимо в другу фазу діяльности та розвитку Відділу. Праця у Відділі сповільнилася, багато членок відійшло, наслідком безробіття покидали Ню Йорк, шукаючи нової праці. Зв'язки з рідним краєм перервалися. Головною причиною була економічна криза-депресія в Америці, а відтак Друга світова війна. Виглядало, що серед таких невідрадних умовини Відділ перестане існувати. Одначе, та невеличка група жінок, що залишилася, постановила втримати Відділ при житті. Це ті піонерки, які були при заснуванні Відділу, провадили його в дальших роках; вони зуміли перебороти кризу і продовжувати працю в міру їх можливостей. Тими відважними членками були: Стефа Абрагамовська Ґрицко, Пелагія Дерех, Катерина Дроздик, Марія Чарнецька, Іванна Бенцаль,–це наші піонерки, почесні членки, які у Відділі були до кінця свого життя. До цього гурту видатних одиниць належали теж Пелагія Дембіцька, Антоніна Лятишевська, Юлія Гомбліцка і Клявдія Олесницька. Праця поволі пожвавилася. Членки разом з іншими товариствами організували акцію допомоги Карпатській Україні в часі її визвольної боротьби, а під час Другої світової війни працювали в Американському Червоному Хресті.

Пройшла криза, наступила третя фаза—відродження. В 1945 році на річних зборах з участю заледве 10 членок на голову Відділу вибрано Катерину Пелешок, жінку з особливими організаційними здібностями. З напливом нової еміґрації багато новоприбулих жінок з новими ідеями та запалом до праці вступили до Відділу, і в дружній атмосфері, під енерґійним проводом, прийшло по довгій перерві до повного розквіту товариства. Крім допомогових акцій розгорнено працю в ділянках культурно-освітній, виховній та організаційній.

Відділ включився у розбудову громадського та церковного життя української спільноти міста Ню Йорку. Допомога матеріяльна, чи то у формі грошей чи пачок, йде і до сьогодні потребуючим по різних країнах світу. На покриття тих численних видатків складаються прибутки з базарів й індивідуальних пожертв членок. Відділ став подвійним меценатом Українського Музею, розуміючи його велике значення у збереженні культурної спадщини майбутнім поколінням і радо бере участь у всіх його акціях.

Після 20-літнього головства Катрі Пелешок прийшли нові голови, які вже прокладеним шляхом продовжували многогранну працю Відділу. Відділ очолювали: Марія Головей, Наталія Хоманчук, Ольга Сливка, Леся Ґой і Лідія Маґун. Зараз головою Відділу є знову Леся Ґой. Тим видатним, провідним одиницям Відділ завдячує свою живучість, вони разом із добірним членством з успіхом працювали для добра своєї організації та українського народу в ріднім краю і в діяспорі.

Минуло 60 літ від постання Відділу. Це довгий шлях, нелегкий, бо переплетений трудностями, невдачами та успіхами. Членки з вдоволенням і гордістю відзначили роковини свого Відділу бенкетом, що відбувся 21-го листопада 1982 року в залі Народного Дому в Ню Йорку. Бенкет відкрила Стефанія Лешко, голова Ювілейного Комітету. Привітавши присутніх, вона попрохала о. Шевчука, пароха церкви св. Юрія, до переведення молитви.

Після слова голови І-го Відділу Л.Маґун доповідала Марія Мотиль, вона коротко передала важливіші події з життя Відділу на протязі 60 років його існування. Крім численної кількости членок Відділу, були представниці від Відділів Округи. Централю СУА репрезентувала заступниця голови Теодозія Савицька; Український Музей—д-р Цимбалістий; Об'єднаний Комітет Організацій міста Ню Йорку-мгр О.Рожка, а фундацію УВУ—д-р Ярослав Моцюк.

В усних привітах гості висказували признання Управі і членкам І-го Відділу за жертвенну працю та бажали дальших успіхів. Були також письмові привіти, один із найбільш зворушливих від нашого Блаженнішого Патріярха Йосипа Сліпого з його благословенням.

Під час вечері виступала відома солістка Лариса Маґун-Гурин, яка у супроводі бандури Івася Лехіцького своїм милим співом та інтерпретацією пісень захопила всіх присутніх.

Під час бенкету відзначено срібною відзнакою СУА довголітніх членок, які мали за собою 25 літ праці, як також прийнято врочисто нових членок. Святочний бенкет вміло вела Леся Ґой. У дружній і веселій атмосфері пройшов час.

М.Мотиль

Вишколюють русофілів

Українські спортові діячі у вільному світі неодноразово відмічували байдужість чолових спортових діячів вільного світу до спортовців України й інших поневолених Росією народів. Дивує нас особлива постава цих країн, які після довголітніх змагань врешті після Другої світової війни осягнули самостійність і тепер вже вільно беруть участь у всіх світових спортових та олімпійських змаганнях. Власне вони більше, ніж хто іншій повинні розуміти становище, в якому знаходяться спортовці в поневолених країнах під російським чоботом.

На жаль, такий стан існує частинно завдяки байдужості до спорту нашого вільного суспільства, наших центральних установ і так зв. „політичних" середовищ, що займаються пропащими справами, замість конструктивною роботою, як на внутрішньому, так і зовнішньому відтинках в різних ділянках, в тому числі і в спортовій.

Дуже різко відрізняється в цьому від згаданих наших установ діяльність окупанта. Для осягнення своєї цілі—опанування решти країн вільного світу—російські імперіялісти наступають усіми шляхами через усі доступні ділянки суспільного життя. Для цього вони не шкодують ні часу, ні грошей, ані чисельного людського потенціялу. Одно з найбільш успішних ділянок, через яку Москва проникає в країни вільного світу є спортова ділянка. Завдяки спортові Росія кожного року виховує тисячі нових приятелів, справжніх русофілів у багатьох країнах і на всіх континентах світу.

Для „зачарування", тобто підготовки ґрунту для своєї брудної роботи, Москва напочатку висилає свої спортові дружини до даної країни, які, будучи зложені з найкращих змагунів імперії, не тільки здобувають фантастичні перемоги, але і справляють під кожним оглядом добре враження. Слідом за цими дружинами снуються аґентурні ватаги, які нав'язують „контакти", тобто закладують шпигунські ячейки. Швидко після цього в даній країні з'являються „спортові тренери", що подають „братню" допомогу, вишколюють спортовців та пільно працюють у вже згаданих шпигунських ячейках.

В дальшому ході своєї діяльности російська аґентура обмотує своїм „павутинням" найвизначніших спортових діячів, яких запрошує до Москви на так звані „спортові" і „олімпійські" семінари, оплачуючи їм подорож і побут та усі „показухи". Велика більшість цих спортових діячів даних країн наївно захоплюються „наукою" й усім тим, що так майстерно показано в столиці СССР. Після повороту такої „спортової" делеґації до СССР вже їдуть навчатися сотні студентів, які після кількох років повертаються цілковитими русофілами.

Для прикладу, в часі від 27-го січня до 7-го лютого ц.р. в Москві відбувся черговий „Олімпійський семінар", в якому взяло участь понад 100 молодих тренерів і фахівців фізичної культури і спорту з 37-ми країн Азії, Африки і Латинської Америки, запрошені Олімпійським комітетом та Спортовим комітетом СССР. Цей збір молодої еліти спортовців з країн, в яких Росія роздмухує революції і анархії, мав шумну назву „Олімпійська солідарність". Ще не встигли закінчитися „лекції" семінару, а вже підібрані русофіли встигли заявити „пильним" кореспондентам ТАСС ось такі і подібні славословія: „Як і мої колеґи, я радів із запрошення до Совєтського Союзу,—сказав колюмбійський тренер гімнастики Віктор Монтоя,—я мріяв на власні очі побачити уславлених совєтських спортовців, повчитися в них майстерности. І ось я в Москві!" Аякже, це для цього майбутнього революціонера Москва—велике діло.

В дальшому Монтоя, не маючи зеленого поняття про брутальне поневолення України та інших народів в Східній Европі і Азії, сказав такі фальшиві і безглузді слова: „Ваша країна демонструє олімпійську солідарність і, в першу чергу, з державами, які недавно стали на шлях самостійного розвитку. Тут, у Москві, ми ще раз переконалися в тому, що спорт зміцнює мир, дружбу і солідарність між народами. Певен, що семінар послужить утвердженню олімпійських ідеалів".

Намішав необізнаний з дійсними фактами Монтоя, горох з капустою. Він, як і десятки „семінаристів", не запитав московських інструкторів, чому це так, що Росія демонструє олімпійську солідарність з державами, які стали на шлях самостійного розвитку на різних континентах світу і в цей час брутально поневолює Україну і десятки інших народів, а їх найкращих спортовців насильно включає до збірної СССР. Ячейки Росії в Колумбії як і в інших країнах, звідки приїхали „семінаристи", добре подбали, щоб монтої не питали таких „провокативних вигадок". Можна собі уявити, що буде говорити Монтоя і його колеґи після переходу цих і інших, про які не згадується, „лекцій" „Олімпійського семінару" в Москві. Нав'язуючи до нашого твердження на початку цього допису про байдуже ставлення до нас спортових (та чи тільки спортових) діячів нових самостійних держав у світі,—у вигляді поданих фактів ми не можемо очікувати чогось кращого. Для цього треба б і нам солідно працювати теж у ділянці спортовій. Але ми вже згадали про байдужість до цієї ділянки нашої громади і, головно, наших центральних установ.

Це головна причина того, що ми не тільки не можемо вірно інформувати Монтоя і йому подібних спортових діячів, але і не можемо втримати при житті дуже корисні, потрібні і ефективні наші спортові осередки в країнах поселення, через які було б найкраще це робити.

А тим часом через наших „власних" монтоїв Москва підкинула нам „домашні задачі", які забирають нам рештки наших сил і енерґію.

О.Твардовський

Доля книжки

Ярослав Гура передає енциклопедію Оксані Процик; за ними стоять Богдан Тарнавський і Лідія Стецик.

Недавно представник і меценат ФКУ Ярослав Гура з Бриджпорту, Конн., передав в руки Оксани Процик, бібліотекарки й спеціялістки для збірок україніки у системі бібліотек Гарвардського Університету, дар Івана Михайлюка — три томи Української Загальної Енциклопедії (Львівське видання 1930-их років). Дивною була доля тих трьох томів, пов'язана з долею дародавця.

І. Михайлюк, син Івана і Катерини, народився в селі Межиріче, повіт Жидачів, Західня Україна. Залишився сиротою, маючи дев'ять літ, враз із п'ятьма братами та двома сестрами.

Маючи 14 літ, І. Михайлюк покинув рідне село. Пішов до міста Роздолу над Дністром, щоб вчитися шевства. В часі тієї науки (приходилось багато різного витерпіти) Іван ходив теж вечорами протягом двох літ на навчання до Промислової школи. Вивчивши ремесло, І.Михайлюк працював у шевського майстра як челядник аж до початку війни 1939 року. Утікаючи на Захід перед совєтською навалою, задержався у Кракові, а відтак виїхав на працю до Німеччини і був затруднений у фабриці взуття в Зоненберґу, Тюрінґен. Опісля переїхав до Баварії. Там у 1948 році один польський німець забажав зробити собі чоботи. І.Михайлюк зготовив чоботи, але замовник не мав досить грошей, щоб заплатити за цю працю. Запропонував як заплату три томи Української Загальної Енциклопедії, яку він „набув" десь там у Галичині в часі воєнного лихоліття і вивіз до Німеччини.

І.Михайлюк виїхав до Америки 1957 року і поселився в Бриджпорті. З ним переїхала й Енциклопедія, яку він тепер подарував Гарвардові, збагачуючи цим даром збірку україніки в цьому університеті.

ФКУ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ, ВІДКОЛИ НАВІКИ ВІДІЙШОВ ВІД НАС

наш Любий, Незабутній МУЖ і Найдорожчий БАТЬКО

бл. п. д-р

Константин Варварів

ПАНАХИДА

за світлу душу Покійного

буде відслужена

в неділю, 13-го березня 1983 року
в церкві св. Андрія Первозванного
у Вашінґтоні, Д. К.

Приятелів і Знайомих поза Вашінґтоном, просимо помолитися за душу Спочилого.

ОЛЕНА — дружина
ВІКТОРІЯ й ІРИНА — доньки

Дня 4-го березня 1983 року з Волі Всевишнього, після тяжкої хвороби відійшов на Вічний Спочинок, на 87-му році життя

бл. п.

ВОЛОДИМИР ІВАШКО

про що у великому горю повідомляють
дружина — ВАЛЕНТИНА
і приятелька — Г. ПАШКОВСЬКА

ПОХОРОН — у вівторок, 8-го березня 1983 р., о год. 11-ій ранку на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

З великим смутком повідомляємо, що 6-го березня 1983 року упокоїлась в Бозі на 95-му році життя,

наша Найдорожча

СЕСТРА І ТЕТА

бл. п.

Стефанія Филиповська

народжена в Дусанові, Україна

ПАНАХИДА відправиться в середу, 9-го березня 1983 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН — в четвер, 10-го березня 1983 р., з того ж похоронного заведення о год. 9-ій ранку до церкви св. Юра при 7-ій вул. в Ню Йорку і після Богослуження на цвинтар Gate of Heaven, Йонкерс, Н. Й.

Горем прибиті:
сестра — ОЛЕНА КАЧОРОВСЬКА
сестрінка — МИРОСЛАВА КЕБАЛО з мужем КОНСТАНТИНОМ і дітьми ЮРІЄМ, ОРЕСТОМ і УЛЯНОЮ з мужем ІГОРЕМ
братанок — ЮРІЙ КЕКІШ з дружиною РОМАНОЮ і донькою ТОСКОЮ
та ближча і дальша Родина в Україні, Америці і Польщі

В глибокому смутку повідомляємо Друзів і Знайомих, що в п'ятницю, 4-го березня 1983 року відійшов від нас у Вічність, по довгій і тяжкій недузі наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО І БРАТ

бл. п.

Александер Желтвай

нар. в с. Грушово, Карпатська Україна, 16-го жовтня 1924 р.

ПАНАХИДИ були відправлені в неділю і понеділок, 6 і 7 березня 1983 р. в похоронному заведенні Кардинала.

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 8-го березня 1983 р. з церкви св. о. Миколая в Торонто, Канада на цвинтар Парк Ловн.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:
дружина — ТАМАРА
доньки:
ІРИНА ГУМІНІЛОВИЧ з мужем ЮРІЄМ
ХРИСТИНА
брат — СТЕПАН з родиною

РИШАРД КУЗЬМІНЬСКІ, механік польської летунської компанії Льот, попросив Канаду уділити йому право азилю. Він скрився в літаку, який летів з Варшави до Монтреалю, а на канадському летовищі, вискочив з літака, поки він ще зовсім не зупинився і побіг в сторону поліції, щоб захоронитись від евентуальної погоні польських охоронців. Втікач Кузьміньскі заявив канадським еміґраційним чинникам, що він був змушений залишити дружину і 14-річного сина, бо в його країні панують нестерпні політичні й економічні відносини.

ІСНУЄ НЕБЕЗПЕКА занедбання здоров'я серед безробітних американців, які втратили не тільки працю, але також здоровельне забезпечення. Хоч покищо ще тяжко передбачити наслідки цього явища, але федеральний Уряд здає собі справу із загрозливої ситуації для 11-ох мільйонів безробітних робітників і їхніх родин. Дещо в тій ділянці стараються допомогти міські, приватні і церковні чинники, але експерти, наприклад, завважили, що у стейті Мишиґен, де є найвищий відсоток безробіття, існує також найвищий відсоток смертности серед дітей.

Коли б...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

ра він сказав нам:

"Через два дні відбудеться перегляд, можливо, останньої нашої спільної праці. Мене може не стати між вами..." То була ніби Тайна вечеря Христа з апостолами... Нараз зривається з місця Наталія Ужвій і з рясними сльозами кидається на груди Курбаса: „Цього не може бути... ми без вас ніщо... як може бути театр без Курбаса?.."

А через кілька днів після зняття Курбаса з керівництва „Березолем" начальник культпропу ЦК К-П(б)У Кіллерог скликав до себе творчий склад театру, щоб у дні страшного голоду в Україні відсвяткувати за, щедро заставленим винами та закусками, столом свою перемогу над Курбасом, який „разом з Кулішем завів чудовий театр на політичні манівці, за що й поніс заслужену кару". І тут тонкосльоза акторка схопилася з стільця і, захлинаючись від збудження, просила не дивуватися її „сльозам радости"...

Після вигнання з України Лесь Курбас знайшов на короткий час творчий притулок в Державному Єврейському театрі Міхоелса, розпочавши в ньому постановку трагедії Шекспіра „Король Лір". Однак, через два з половиною місяці після приїзду до Москви, він був арештований на вулиці, по дорозі на чергову репетицію...

Невдовзі сокира сталінського терору вдарила і по Кулішеві.

Йому було тоді 42 роки, а Курбасові 46.

Згадали їх обох уже померлих тільки через тридцять років...

Тоді, в день 70-ліття Куліша, промовці гаряче закликали повернути до життя твори драматурга. Заклики ці реалізувались лише кількома незначними постановками п'єс Куліша; однак, кращі його твори „Народний Малахій" та „Мина Мазайло" жаден театр не поставив ще й досі.

Через двадцять років газета „Літературна Україна" в ч. 5 за 3-тє лютого 1983 року інформує:

„Широко відзначила громадськість республіки 90-річчя з дня народження видатного письменника... Микола Куліш, — сказав у вступному слові на вечорі драматург Микола Зарудний, — наповнив свою творчість революційним пафосом, образами і пристрастями шекспірівського звучання".

І знову одною з перших на цьому вечорі виступила Наталія Ужвій.

„Молода пам'ять моя, — сказала вона з сльозами на очах, — назавжди затримала образ Миколи Куліша, — доброї, надзвичайно скромної, товариської людини. Він любив свій народ безмежно; глибоко, вимогливо любив театр; самовіддано намагався сказати в ньому власне слово. Я щаслива, — мало не заридала акторка, — що була свідком майже всіх постановок п'єс Миколи Куліша в театрі „Березіль", здійснених великим і незабутнім Лесем Курбасом; бачила, як народжувалася дружба між драматургом, режисером і творчим колективом, яка стала запорукою успіхів театру".

Ох артистко, артистко, та ще й народна! Коли б тобі пам'ять незрадливу! Щоб ти сказала по правді, коли ж ти дійсно була щаслива?!

Українська романтика—предмет наукової конференції

В Мюнхені, в одній із заль Німфенбурзького палацу, 11-го і 12-го січня ц.р. відбувся німецько-український симпозіюм на тему: „Українська романтика й неоромантика на тлі европейських літератур". Організаторами симпозіюму були Мюнхенський університет Людвиґа Максіміліяна, Гавс дер Беґеґнунґ, спілка екзильних українських письменників „Слово". Ініціятором і керівником її був проф. д-р Ю. Бойко-Блохин, Мюнхенський університет.

Відкрив конференцію і сказав вступне слово колишній ректор Мюнхенського університету проф. д-р Н. Лобкович, який звернув увагу на те, що Україна—друга по величині слов'янська нація з самостійною мовою і культурою.

Першим доповідачем був проф. Ю.Бойко-Блохин, який виголосив доповідь на тему „Українська романтика як предмет дослідження". Він звернув увагу також на те, що існує ще велика прогалина в німецькій славістиці щодо українознавства. Д-р С.Гординський (Ню Йорк) в своєму виступі „Українська романтика і Західня Европа" вказав на впливи на українських романтиків західньої романтики, яка виникла на Заході значно раніше, ніж в Україні.

Цікаву доповідь про українського визначного літературознавця Агапія Шамрая виголосив проф. д-р К.Канцоґ (університет Мюнхен)—„Місце публікацій українського формаліста Шамрая про Е.Т.А.Гоффмана серед новіших досліджень про Гоффмана".

Про „Українсько- чеські контакти в першій половині XIX ст. та їхнє значення для літературної України" прочитав доповідь проф. д-р Росель Г. (університет Мюнстер). Він звернув увагу на те, що саме серед чеських вчених минулого століття пролунав перший голос серед слов'ян за самостійну Україну.

„Перший (Харківський) період української романтики"—такою була тема д-ра Й. Сірки (університет Сіґен). Він насвітлив зокрема харківських романтиків Л.Боровиковського, А.Метлинського, М.Костомарова, І.Срезнєвського та інших, які були першими українськими романтиками.

Д.О.Блохин-Сулима (Мюнхен) в доповіді „Романтичні новелі Куліша" проаналізувала кілька романтичних творів П.Куліша, підкресливши їх оригінальність. Проф. д-р Ф.Шольц (університет Мюнстер) в доповіді „Образ Шевченка як поета і співця та західньо европейська романтика" звернув увагу на мелодійність поезій Кобзаря і їхню близькість до народних пісень.

Про „Кирило-Методійське братство як вияв української романтики" доповідав проф. д-р Г.Ґлассл (університет Мюнхен). Він підкреслив цілі і прагнення братства та надзвичайно суворі кари його членам, зокрема Т. Шевченкові, якому суд навіть приналежність до братства не міг довести. Доповіді проф. д-ра Ф.Карлінґера (університет Сальцбурґ, Австрія) „Маріологія та культ Марії в поезії Шевченка 'Марія' та в романтичній поезії" і проф. д-ра О.Зуєвського (університет Альберта, Канада) „Ольга Кобилянська і А.Шопенгауер (українська неоромантика") були прочитані, оскільки доповідачі через хворобу не змогли самі взяти участь в конференції. Про „Місце Шевченка в европейській літературі" говорив М.Антохій (університет Мюнхен), який звернув увагу на те, що Т.Шевченкові в Україні й на іміґрації створено культ, з яким не може порівнятися жаден поет світової літератури.

Один із небагатьох молодих україністів-німців, який недавно захистив дисертацію з української літератури, д-р Р.Губер (Мюнхен), в доповіді „Байронізм в українській літературі" прослідкував за впливом Байрона на українських романтиків та неоромантиків.

Крім цих доповідів, які стосувались виключно української літератури на тлі европейських і зокрема німецької літератур, були ще дві, які не мали безпосереднього відношення до української романтики—„Образ Німеччини в французькій романтиці" проф. д-р Р.Бауер (університет Мюнхен) та „Німецька неоромантика" проф. д-ра Г.Мотеката (університет Мюнхен), але вони сприяли кращому зрозумінню складного розвитку української романтики.

Симпозіюм відбувся німецькою мовою, а доповіді повинні появитись окремою книжкою. З 14-ох доповідачів шість було українців, що свідчить про зростаюче зацікавлення українікою серед німецьких славістів.

Конференція пройшла на високому науковому рівні, вона була успіхом організаторів і її ініціятора проф. д-ра Ю.Бойка-Блохина, який потурбувався про першоклясний перебіг цієї першої наукової конференції в Західній Німеччині про українську літературу.

Й.Сірка

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 12-го БЕРЕЗНЯ 1983 р.

Амстердам, Н. Й. Місячні збори Т-ва ім. Ів. Франка 266-ий Відд., о год. 7:30 веч. в домі Українсько-Американського Горожанського Клюбу, 3-5 Теллер вул. Проситься чл. прибути. — А. Качан, заст. предс., М. Кривулич, скарбник, В. Варшона, секр.